

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatene inkl. Økokrim
Sjefene for politiets særorganer
Politimestrene

REF.:

VÅR REF.:
Ra 10-235 THK/jaa
602

DATO:
25.03.11

RETNINGSLINJER FOR RAPPORTERING AV FALSKE IDENTITETER

1. Bakgrunn

Tillit til offentlige registre har stor betydning for en rekke viktige funksjoner i et moderne samfunn. Bruk av falske identiteter er ifølge politiet et økende og betydelig problem, særlig fordi uriktig identitet inngår som et viktig hjelpemiddel ved mange lovbrudd. Registrering av uriktige personopplysninger i offentlige og private registre, og falske legitimasjonsdokumenter, vanskeliggjør også en effektiv og sikker forvaltning, jf. bl.a. riksadvokatens retningslinjer av 1. desember 2008 vedr. straffbare forhold i utlendingssaker. Politiets avdekking av falske identiteter og rapportering om dette til andre offentlige myndigheter er viktig for å redusere skadevirkningene.

Det er eksempler på at dommer hvor det er fastslått bruk av falsk identitet ikke er meldt til Folkeregisteret. De domfelte har derfor kunnet fortsette å benytte de falske identitetene også etter domfellelsen. Riksadvokaten tok i 2010 opp behovet for sentrale retningslinjer med Politidirektoratet, statsadvokatene, sjefene for særorganene og politimestrene. Svarene fra politiet, særlig fra Kripos og Oslo politidistrikt, gjør det klart at det er ønskelig med nærmere bestemmelser om politiets rapportering av falske identiteter til Folkeregisteret og Utlendingsdirektoratet, jf. påtaleinstruksen § 5-16. Et utkast til retningslinjer har vært forelagt Skattedirektoratet, Utlendingsdirektoratet, Politidirektoratet, Kripos og Oslo politidistrikt.

Riksadvokaten er klar over at også andre offentlige etater enn Folkeregisteret og Utlendingsdirektoratet kunne ha nytte av meldinger fra politiet om mulige uriktige identiteter, f.eks. NAV og Brønnøysundregisteret, men det antas at dette behovet kan ivaretas ved hensiktsmessige rutiner for kontroll mot Folkeregisteret.

2. Ulike typer falske identiteter

Det er etter det opplyste særlig to typetilfeller politiet står overfor i praksis:

- a) Bruk av fiktiv falsk identitet
- b) Misbruk av ekte identitet ("id-tyveri").

Felles for de to typetilfellene er at det ikke alltid er mulig å verifisere vedkommendes korrekte identitet. Fiktive falske identiteter må politiet medvirke til at kan slettes fra offentlige registre. Det samme gjelder ekte utenlandske identiteter som er misbrukt og ført inn i norske registre. Blir politiet kjent med at en norsk identitet er misbrukt, bør Folkeregisteret også gjøres oppmerksom på dette.

Ved lov av 10. desember 2010 nr. 73 ble et nytt straffebud om identitetskrenkelser inntatt i straffeloven § 190a. Lovendringen er omtalt i riksadvokatens brev av samme dato til statsadvokatene, sjefene for politiets særorganer og politimestrene.

3. Politiets kontroll av mistenktes identitet

Politiet skal som kjent rutinemessig utarbeide en personalrapport i forbindelse med avhør av mistenkte, jf. påtaleinstruksen § 8-15. Det er viktig at opplysningene i rapporten er korrekte og det understrekes at politiet ved behov må sette i verk undersøkelser for å bringe sikker identitet på det rene, også med tanke på å kunne bidra til at uriktige identiteter korrigeres i offentlige registre.

Bruk av falsk identitet bør regelmessig påtales, jf. bl.a. ovennevnte lovendring og riksadvokatens retningslinjer av 1. desember 2008.

4. Melding til Folkeregisteret

Politiet skal – uten unødig opphold – sende melding til Folkeregisteret (Skattedirektoratet) om falske identiteter som politiet og påtalemyndigheten blir kjent med i flg. tilfeller:

- a) Det er avsagt rettskraftig dom eller vedtatt forelegg om etablering eller bruk av falsk identitet.
- b) Mistenkte har erkjent å ha etablert eller brukt falsk identitet.
- c) Politiet har på annen måte gjennom straffesaksbehandlingen kommet til at en identitet mest sannsynlig¹ er falsk.
- d) Det fremkommer gjennom straffesaksbehandling opplysninger om registrering av en ekte utenlandsk identitet i norske registre og det mest sannsynlig ikke er grunnlag for registreringen fordi vedkommende ikke har noe tilknytning til Norge.
- e) Politiet gjennom straffesaksbehandling får kunnskap om at en ekte identitet i norske registre er misbrukt.

Melding sendes til:

Skattedirektoratet
Rettsavdelingen
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

¹ Skattedirektoratet har opplyst at det baserer sine beslutninger om falske identiteter på alminnelig sannsynlighetsovervekt. Det er derfor hensiktsmessig at politiet/påtalemyndigheten tar utgangspunkt i samme bevisterskel. Skattedirektoratet ivaretar partenes interesser gjennom forhåndsvarsling, og påtalemyndigheten bør da ikke tolke sannsynlighetskravet for strengt. I tvilstilfeller skal det således sendes melding.

5. Melding til Utlendingsdirektoratet

Er personen det knyttes falsk identitet til utenlandsk statsborger, skal det i tilfeller som nevnt under pkt. 4 også gis melding til Utlendingsdirektoratet. Det minnes for øvrig om den generelle plikten til å gi Utlendingsdirektoratet melding om straffeforfølgning mot utenlandske borgere, jf. påtaleinstruksen § 5-13.

Meldingen sendes til:

Utlendingsdirektoratet
Postboks 8108 Dep
0032 OSLO

6. Meldingens innhold

Politiet skal ved melding til Folkeregisteret og Utlendingsdirektoratet gjøre nøyaktig rede for hvilken identitet som er falsk eller misbrukt. Alle kjente navn, fødselsnummer og D-nummer angis. Det må også angis om misbrukerens ekte identitet er verifisert.

I tilfellene nevnt under pkt. 4 a) vedlegges kopi av enten rettskraftig dom eller vedtatt forelegg. Meldinger etter pkt. 4 b) vedlegges enten undertegnet erklæring fra mistenkte eller en politirapport der det redegjøres for mistenktes erkjennelse. I tilfellene nevnt under pkt. 4 c) – e) må det vurderes konkret hvilken dokumentasjon som antas nødvendig for at Folkeregisteret og Utlendingsdirektoratet kan fatte de nødvendige registerbeslutninger. I mange slike tilfeller vil det formentlig være hensiktsmessig at man i et brev oppsummerer hvilke undersøkelser som er foretatt og redegjør for det grunnlag politiet har for å hevde at en identitet er falsk eller misbrukt. Foreligger informasjon om eller kopi av eventuelle fremlagte identitetspapirer skal dette alltid inntas eller legges ved redegjørelsen.

Dersom Folkeregisteret eller Utlendingsdirektoratet ønsker kopi av dokumenter i saken, må dette vurderes etter reglene i påtaleinstruksen § 16-5 (løpende saker) og 4-2 annet ledd (avsluttede saker).

7. Rapporteringsansvar

Politimesteren (sjefen for særorganet) har ansvar for at det etableres rutiner som sikrer at det blir gitt meldinger som fastsatt i nærværende retningslinjer.

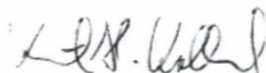
Gjenpart av alle meldinger som nevnt i punkt 4 og 5 skal sendes Kripos. Ved melding til Utlendingsdirektoratet som nevnt i pkt. 5 skal det også sendes gjenpart til politidistriktets utlendingsforvaltning og Politiets utlendingsenhet.

8. Retningslinjer fra Politidirektoratet og rutiner fra Kripos

Riksadvokatens retningslinjer gjelder håndtering av opplysninger om falske identiteter som fremkommer under etterforskning og annen straffesaksbehandling.

Politidirektoratet har i rundskriv 2011/003 av i dag gitt tilsvarende bestemmelser om rapportering av falske identiteter politiet blir kjent med utenfor straffesaksbehandlingen, særlig i forbindelse med behandling av utlendingssaker og andre forvaltningssaker.

Kripos arbeider med forslag til praktiske rutiner for politiets håndtering av saker der det oppstår mistanke om falsk identitet.

Knut H. Kallerud
ass. riksadvokat

Tor Henning Rustan Knudsen
statsadvokat

Gjenpart: 1) Justisdepartementet, Politiavdelingen
                    2) Politidirektoratet
                    3) Skattedirektoratet
                    4) Utlendingsdirektoratet
                    5) NAV
                    6) Brønnøysundregisteret